

# Obsah

|                                                                                                       |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Úvod                                                                                                  | 7         |
| <b>1 Historické dění na pomezí Čech a Moravy ve druhé polovině 16. a na počátku 17. století</b>       | <b>17</b> |
| 1.1 Jihlava jako kulturní a hospodářské centrum . . . . .                                             | 17        |
| 1.2 Český Německý Brod jako protiváha německé Jihlavě . . . . .                                       | 21        |
| 1.3 Renesanční město Pelhřimov . . . . .                                                              | 22        |
| 1.4 Bohatý náboženský život v Pacově . . . . .                                                        | 26        |
| 1.5 Reformační a kališnická Kamenice nad Lipou . . . . .                                              | 29        |
| 1.6 Božejov mezi pozdní gotikou a renesancí . . . . .                                                 | 31        |
| 1.7 Dolní Krupá v kontextu hradu Ronovce a Německého Brodu . . . . .                                  | 32        |
| 1.8 Kališnická Ledec nad Sázavou . . . . .                                                            | 34        |
| 1.9 Páni z Hradce a katolická Telč . . . . .                                                          | 36        |
| <b>2 Náboženská situace</b>                                                                           | <b>37</b> |
| 2.1 Několik poznámek k náboženské situaci 16. a počátku 17. století v sekundární literatuře . . . . . | 37        |
| 2.2 Několik poznámek k pojetí liturgie v nekatolickém prostředí . . . . .                             | 39        |
| 2.3 Náboženské dění na pomezí Čech a Moravy . . . . .                                                 | 40        |
| 2.3.1 Jihlava . . . . .                                                                               | 40        |
| 2.3.2 Pelhřimov . . . . .                                                                             | 43        |
| 2.3.3 Kamenice nad Lipou . . . . .                                                                    | 44        |
| 2.3.4 Božejov . . . . .                                                                               | 45        |
| 2.3.5 Havlíčkův Brod . . . . .                                                                        | 46        |
| 2.3.6 Ledec nad Sázavou . . . . .                                                                     | 47        |
| 2.3.7 Pacov . . . . .                                                                                 | 48        |
| 2.3.8 Telč . . . . .                                                                                  | 49        |
| 2.3.9 Shrnutí náboženské situace na pomezí Čech a Moravy . . . . .                                    | 50        |
| <b>3 Nástin výtvarné teorie nástěnné malby v kontextu Benátek a Zaalpí</b>                            | <b>51</b> |
| 3.1 Stručný přehled výtvarné teorie v Itálii . . . . .                                                | 51        |
| 3.2 Nástin nejstaršího zájmu o renesanční nástěnnou malbu v německých zemích                          | 55        |
| <b>4 Městské domy: „móda“, témata a umělecké souvislosti</b>                                          | <b>57</b> |
| 4.1 Nástin renesanční nástěnné malby městských domů v hlavních centrech Evropy . . . . .              | 57        |
| 4.1.1 Itálie . . . . .                                                                                | 58        |
| 4.1.2 Švýcarsko, Německo, Rakousko . . . . .                                                          | 63        |
| 4.2 Podoba měšťanských domů na pomezí Čech a Moravy . . . . .                                         | 76        |
| 4.2.1 Výzdoba fasád . . . . .                                                                         | 77        |
| 4.2.2 Pojetí interiérů . . . . .                                                                      | 85        |

|          |                                                                                                                         |            |
|----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>5</b> | <b>Východiska sakrálních interiérů v kontextu saských vlivů a středního Německa</b>                                     | <b>93</b>  |
| 5.1      | Umělecký kontext 16. století jako zdroj výtvarných prvků pro nástěnnou malbu . . . . .                                  | 93         |
| 5.1.1    | Ikonografická schémata kostelních interiérů . . . . .                                                                   | 101        |
| 5.1.2    | Užití grafických předloh . . . . .                                                                                      | 104        |
| 5.2      | Specifika luterských kostelů Českomoravského pomezí v raném novověku v souvislostech tvorby středního Německa . . . . . | 106        |
| 5.2.1    | Středoněmecké stylové tendence . . . . .                                                                                | 109        |
| 5.2.2    | Rostlinná dekorace a vavřín, symbol vítězství nad smrtí . . . . .                                                       | 111        |
| 5.2.3    | Ctnosti, mravní náplň života . . . . .                                                                                  | 116        |
| 5.2.4    | Rolverkové rámy . . . . .                                                                                               | 119        |
| 5.3      | Kostely středověké výtvarné tradice . . . . .                                                                           | 120        |
| 5.4      | Srovnání ikonografie s výzdobou katolických kostelů lokality . . . . .                                                  | 124        |
| <b>6</b> | <b>Náměty a předlohy nástěnných maleb</b>                                                                               | <b>127</b> |
| 6.1      | Náměty výzdoby měštanských domů . . . . .                                                                               | 127        |
| 6.1.1    | Figurální kompozice . . . . .                                                                                           | 128        |
| 6.1.2    | Dekor, architektura a geometrické motivy . . . . .                                                                      | 146        |
| 6.2      | Výzdoba sakrálních prostor . . . . .                                                                                    | 148        |
| 6.2.1    | Výjevy ze Starého zákona . . . . .                                                                                      | 148        |
| 6.2.2    | Výjevy z Nového zákona . . . . .                                                                                        | 151        |
| 6.2.3    | Božské figury a andělé . . . . .                                                                                        | 164        |
| 6.2.4    | Svatí . . . . .                                                                                                         | 164        |
| 6.2.5    | Alegorické postavy a ctnosti . . . . .                                                                                  | 169        |
| 6.2.6    | Mytologie . . . . .                                                                                                     | 176        |
| 6.2.7    | Rostliny a symbolické předměty . . . . .                                                                                | 180        |
| 6.2.8    | Dekor . . . . .                                                                                                         | 183        |
| 6.3      | Náměty v kontextu konfese . . . . .                                                                                     | 183        |
| <b>7</b> | <b>Závěr</b>                                                                                                            | <b>185</b> |
| <b>8</b> | <b>Katalog</b>                                                                                                          | <b>193</b> |
| 8.1      | Městské domy . . . . .                                                                                                  | 193        |
| 8.1.1    | Havlíčkův Brod, Havlíčkovo nám. 179 . . . . .                                                                           | 193        |
| 8.1.2    | Havlíčkův Brod, Havlíčkovo nám. 87 (stará radnice) . . . . .                                                            | 196        |
| 8.1.3    | Jihlava, Benešova 1304/8 . . . . .                                                                                      | 198        |
| 8.1.4    | Jihlava, Benešova 1315/4 . . . . .                                                                                      | 200        |
| 8.1.5    | Jihlava, Havířská 1008/15 . . . . .                                                                                     | 202        |
| 8.1.6    | Jihlava, Komenského 1333/10 . . . . .                                                                                   | 204        |
| 8.1.7    | Jihlava, Lazebnická 618/17 . . . . .                                                                                    | 207        |
| 8.1.8    | Jihlava, Matky Boží 1034/35 . . . . .                                                                                   | 210        |
| 8.1.9    | Jihlava, Masarykovo nám. 68/14 . . . . .                                                                                | 212        |
| 8.1.10   | Jihlava, Masarykovo nám. 92/4 . . . . .                                                                                 | 216        |
| 8.1.11   | Jihlava, Masarykovo nám. 97/1 (radnice) . . . . .                                                                       | 218        |
| 8.1.12   | Jihlava, Masarykovo nám. 643/25 . . . . .                                                                               | 229        |
| 8.1.13   | Jihlava, Masarykovo nám. 1102/37 . . . . .                                                                              | 232        |
| 8.1.14   | Jihlava, Masarykovo nám. 1192/41 . . . . .                                                                              | 233        |
| 8.1.15   | Jihlava, Masarykovo nám. 1196/40 . . . . .                                                                              | 235        |

|                                  |                                                                     |            |
|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------|------------|
| 8.1.16                           | Jihlava, Masarykovo nám. 1205/47 . . . . .                          | 239        |
| 8.1.17                           | Jihlava, Masarykovo nám. 1224/55 . . . . .                          | 242        |
| 8.1.18                           | Jihlava, Masarykovo nám. 1317/57 . . . . .                          | 244        |
| 8.1.19                           | Jihlava, Masarykovo nám. 1592/13 . . . . .                          | 250        |
| 8.1.20                           | Jihlava, Znojemská 1090/2 . . . . .                                 | 252        |
| 8.1.21                           | Polná, Husovo náměstí 47 . . . . .                                  | 255        |
| 8.1.22                           | Telč, nám. Zachariáše z Hradce 15 . . . . .                         | 257        |
| 8.2                              | Sakrální architektura . . . . .                                     | 260        |
| 8.2.1                            | Božejov, kostel sv. Jiří . . . . .                                  | 260        |
| 8.2.2                            | Dolní Krupá, kostel sv. Víta . . . . .                              | 264        |
| 8.2.3                            | Havlíčkův Brod, kostel Nanebevzetí Panny Marie . . . . .            | 269        |
| 8.2.4                            | Havlíčkův Brod, kostel sv. Vojtěcha . . . . .                       | 278        |
| 8.2.5                            | Jihlava, kostel Povýšení sv. Kříže a dominikánský klášter . . . . . | 291        |
| 8.2.6                            | Kamenice nad Lipou, kaple sv. Máří Magdaleny . . . . .              | 297        |
| 8.2.7                            | Ledeč nad Sázavou, kostel sv. Petra a Pavla . . . . .               | 301        |
| 8.2.8                            | Pacov, kostel sv. archanděla Michaela . . . . .                     | 305        |
| 8.2.9                            | Pelhřimov, kostel sv. Bartoloměje . . . . .                         | 313        |
| 8.2.10                           | Pelhřimov, kostel sv. Víta . . . . .                                | 316        |
| <b>Summary</b>                   |                                                                     | <b>319</b> |
| <b>Seznam použité literatury</b> |                                                                     | <b>329</b> |
| <b>Seznam vyobrazení</b>         |                                                                     | <b>343</b> |
| <b>Rejstřík</b>                  |                                                                     | <b>353</b> |